

Nr 555

Av herr Nilsson, Ferdinand, och herr Andersson, Axel Emanuel,
i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 62, angående vissa norrlandsfrågor.

I prop. nr 62 föreslås viss omläggning av det särskilda stödet till jord- och skogsbruk i skogbygderna, närmast då i vissa norrlandslän. Syftet är bl. a. att genomföra en koncentrerad insats för upprustning och komplettering av jord- och skogsbruk inom vissa geografiska områden i övre och mellersta Norrland, i prop. benämnda rationaliseringsområden. Där vill man genom att stimulera åtgärder för driftrationalisering samt inre och yttre rationalisering medverka till uppbyggnaden av fullt bärkraftiga, på längre sikt bestående, brukningsenheter under särskilt beaktande av kombinationen jord- och skogsbruk. För detta ändamål föreslås att av anslaget Bidrag till produktionsfrämjande åtgärder i Norrland m. m., i prop. upptaget till 2 550 000 kronor, skall till ovan angivet ändamål disponeras 1 300 000 kronor. Därutöver föreslås ytterligare att av anslag med rubriken Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m., i prop. upptaget med 2 000 000 kronor, hälften skall utgå för den tidigare med stöd av detta anslag bedrivna verksamheten inom lappmarkerna och därmed beträffande detta anslag likställda områden i Jämtlands och Kopparbergs län. Den andra hälften av anslaget skall i särskild ordning utgå till nya skogsvårdsföretag inom de fyra nordligaste länen men utanför lappmarkerna och därmed likställda områden. — Vidare föreslås bl. a. en sådan ändring i domänverkets distriktsindelning, att ett nytt överjägmästardistrikt inrättas med säte i Östersund.

När den intensifierade upprustningen avgränsas till att omfatta de fyra nordligaste länen synes detta knappast bero på någon uppfattning att behovet härav skulle inskränkas till att omfatta endast dessa bygder. Motiveringen synes närmast vara känslan av otillräckligheten av de avsedda medlen. Det synes även uppenbart att anslagsbeloppen synes för knappa även för att genomföra den successiva upprustning, vartill prop. syftar, inom en något så när rimlig tid. Detta är en sak. Annars synes det uppenbart att ej blott inom Gävleborgs och Kopparbergs län samt Värmland utan även inom andra delar av landet förefinnes liknande behov av stöd för genomförande av rationaliseringsåtgärder av i prop. avsett slag. Rent principiellt bör därför redan av rättviseskäl målsättningen från början vara, att denna verksamhet bör omfatta alla delar av landet beträffande vilka sakliga skäl talar

för att behov förefinnes. Detta behöver därför icke utgöra hinder för att verksamheten påbörjas i de landsdelar som i prop. avses samt även under närmaste år icke torde kunna utsträckas utöver de fyra nordliga länen.

Som berörts synes de begärda anslagen för denna så betydelsefulla verksamhet så snävt tilltagna att upprustningen successivt från trakt till trakt kommer att ta alldeles för lång tid i anspråk. Och dock är det mångenstädes i våra skogsbygder hög tid att något göres innan än svårare skador uppstått. Den permanenta partiella arbetslösheten vid de ofullständiga jordbruken i skogsbygderna kan icke av dem, som beröres därav, fördragas hur länge som helst, och åtgärder i en snabbare takt är av nöden. Beträffande anslagen till hushållningssällskapen från här ifrågavarande anslag är det också anmärkningsvärt att en del av verksamhetsområdet för Gävleborgs läns hushållningssällskap undantages. Den motivering som därför anföres i prop. synes icke tillfyllest. I överensstämmelse med vad sålunda anförts synes det välmotiverat, att anslaget Bidrag till produktionsfrämjande åtgärder i Norrland m. m. höjes från i prop. 2 550 000 kronor till 3 900 000 kronor. Därigenom möjliggöres i sin mån en nödvändig fördubbling av den därav stödda verksamheten för upprustning och ett något snabbare tempo vid åtgärdernas vidtagande i olika trakter. Likaså bör en sådan anslagshöjning göra det möjligt att även Gävleborgs läns hushållningssällskap erhåller bidrag av anslaget också för Gästrikland.

Anslaget Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. har i prop. upptagits till 2 milj. kronor, varav hälften för verksamheten inom lappmarkerna och därmed i fråga om detta anslag likställda områden, ävensom den andra hälften för verksamhet i de fyra nordliga länen men utanför det tidigare verksamhetsområdet. Att verksamheten utvidgas till dessa nya och andra områden, där den väl behöves, är glädjande. Men såsom av myndigheternas yttranden framgår föreligger redan nu viss risk för ökad eftersläpning beträffande bidragen inom den nuvarande ramen, och efterfrågan på dessa bidrag är där därutöver stor. Under sådana förhållanden förefaller det icke välmotiverat att minska anslaget för dessa fattiga men på möjligheter rika trakter såsom i prop. föreslagits från nuvarande 1 700 000 kronor till 1 000 000 kronor. Likaså torde det vara önskvärt att den del av anslaget som avses för landsdelar utanför lappmarkerna höjes för att erhålla en kapacitet som bättre överensstämmer med vad som i motionen ovan avsetts i fråga om upprustningen. I överensstämmelse härmed synes det välmotiverat att anslaget höjes med förslagsvis 1 500 000 kronor och att denna höjning disponeras i överensstämmelse med vad som ovan anförts.

I prop. föreslås som en allmän norm att utan Kungl. Maj:ts särskilda medgivande må det sammanlagda statsbidragsbeloppet till en och samma rationaliserade jordbruksfastighet ej överstiga 60 procent av de till densamma i förevarande sammanhang hänförliga totala rationaliseringskostnaderna. Redan inom den i prop. avsedda tillgången på bidragsmedel synes en så-

dan normering vara alltför restriktiv. Det synes icke vara rimligt ur praktisk synpunkt att på detta sätt binda upprustningsåtgärderna vid stela, centralt dirigerade normer. Över huvud taget synes möjligheterna för de lokala organen att tillvarata lokala tillfällen att uträtta något icke böra bindas genom alltför stela direktiv från huvudstaden. Exempelvis i sådana fall, då en något rikligare bidragsgivning än som här avsetts kan vara av väsentlig betydelse för att trygga upprustningen av ett ofullständigt jordbruk till att bli ett på lång sikt bärkraftigt företag, synes sådant kunna bäst avgöras på det lokala planet. I enlighet med det anförda synes det böra fastslås, att genomförandet av upprustningen av ifrågakvarande jord- och skogsbruk måtte i fråga om erforderliga åtgärder, fastställande av bidragens storlek o. s. v. väsentligen anförtros åt de lokala organen i samråd med berörda jordbrukare.

Förslaget om inrättande av ett nytt överjägmästdistrikt i mellersta Norrland synes ursprungligen ingå i en domänverkets generalplan av vida större mått. Redan ur denna synpunkt synes skäl tala för att avvakta besked om vad som sålunda på längre sikt åsyftas. De särskilda skäl som anföres för frågans upptagande i förevarande sammanhang synes sammanhålla med förefintligheten i denna landsdel av ett antal revir med i och för sig goda marker, som emellertid är splittrade på små kronoparker med delvis olämplig arrondering. Detta anges försvåra en rationell drift som statsskogar. Dessa skogar synes ingå i de marker om vilka domänstyrelsen anger att skogsbrukets lönsamhet är dålig. Avsikten med den nya länsjägmästarbefattningen anges vara att överjägmästarna skall kunna ägna särskild uppmärksamhet åt arbetskrävande uppgifter för att få till stånd större enheter och förbättrad arrondering liksom för att organisera verksamheten på de nya skogarna.

Ekonomiskt anger domänstyrelsen att för avlöningar under tiden 1 juli—31 december 1960 för en överjägmästare och en hos denne placerad biträdande jägmästare har upptagits 30 000 kr. Resekostnader och traktamenten för överjägmästaren samt ökade kostnader för lokalhyra för distriktskontoret har upptagits med 5 000 kr. resp. 3 000 kr. I enlighet med ett uppslag från departementet har domänstyrelsen förklarat sig beredd att tills vidare avstå från återbesättande av en jägmästarbefattning som blir ledig vid slutet av år 1960. Under första halvåret synes detta icke medgiva någon besparing. Årskostnaden enligt ovan blir 76 000 kr. Detta torde även under den tid som den arbetsuppgift som är förenad med den vakansställda jägmästarbefattningen får skötas på annat sätt endast i ringa mån uppväga den nytillskapade utgiften.

I propositionen säges att befattningen bör placeras i lönegrad B 1 och tills vidare vara extra ordinarie. Beträffande den obestridliga merkostnaden säges i prop. endast att den icke synes bli av sådan storleksordning, att särskilda medel för dess täckande behöver beräknas i domänverkets drifts-

stat. Det torde kunna sägas att denna kostnadsredovisning icke framstår som tillfredsställande.

Vad som gör denna fråga större synes vara dess allmänna sammanhang. Det är inte så att det endast är i denna del av landet som kronans av domänverket förvaltade skogar till en del utgöres av mindre kronoparker med delvis olämplig arrondering och som redan därför föga lämpar sig för stor-drift i statens hand. Vilka planer som åsyftas i den s. k. generalplanen må lämnas därefter. Tids nog torde den saken bli än aktuellare om riksdagen i föreliggande sammanhang visar sig inställd till förmån för det här föreliggande förslaget. Rent allmänt torde kunna sägas att ytterligare ansvällning av den statliga verksamheten icke utan vidare kan betraktas som självändamål. De mindre skogsskiften som det här, liksom i åtskilliga andra delar av landet, kan vara fråga om får en vida naturligare och för sin struktur lämpligare användning inom ramen för enskilt bondeskogsbruk, närmast för genomförande, direkt eller efter ägobyte, av komplettering av ofullständiga jord- och skogsbruk. Genom beslut förra året har ökad skoglig personal ställts till lantbruksorganisationens förfogande. Ytterligare förslag synes verka i samma riktning för genomförande av denna upprustning av skogsbygdernas jord- och skogsbruk. Under sådana förhållanden framstår det som betydligt lämpligare än att utvidga den statliga verksamheten med nya befattningar att sådana skogsskiften som icke väl lämpar sig för statsdrift på grund av storlek och arrondering i stället överföres till vederbörande lantbruksorganisation för att av den utnyttjas inom en effektiv skogskompletteringsverksamhet.

Under hänvisande till vad som ovan anförts yrkas,

att riksdagen måtte uttala att den i prop. nr 62 avsedda upprustningen av jord- och skogsbruk inom rationaliseringsområdena måtte efter hand utvidgas till att omfatta även andra delar av landet, där behovet är lika stort;

att i enlighet med vad i motionen säges anslaget Bidrag till produktionsfrämjande åtgärder i Norrland m. m. måtte höjas från 2,55 milj. kronor till 3,9 milj. kronor för att möjliggöra ett snabbare genomförande av propositionens program;

att anslaget Åtgärder för ökad skogsproduktion måtte i enlighet med vad i motionen säges höjas från 2 milj. kronor till 3,5 milj. kronor;

att riksdagen måtte uttala att bidragsgivningen för i prop. avsedd verksamhet icke måtte beträffande sina detaljer och bidragsgivningens avvägning för visst jordbruk bindas av nödvändighet att erhålla centrala beslut utan de lokala organen i länen medges större handlingsfrihet; samt

att riksdagen måtte *dels* avslå förslaget i prop. nr 62 om

inrättande av nytt överjägmästardistrikt, dels i skrivelse till Kungl. Maj:ts uttala, att mindre kronoparker som på grund av struktur icke rätt lämpar sig för statsdrift måtte överföras till lantbruksnämndsorganisationen från domänverket för att utnyttjas för komplettering av ofullständiga jordbruk med skog.

Stockholm den 22 mars 1960

Ferdinand Nilsson

i Kungsängen

Axel E. Andersson

Nr 556

Av herr Olofsson, Uno, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 62, angående vissa norrlandsfrågor.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 62 år 1960 har under rubr. IV *Vissa skogliga åtgärder i Övre Norrland* departementschefen föreslagit att medelsanvisningen under anslaget till *Åtgärder för ökad skogsproduktion* i Norrland m. m. höjes med 300 000 till 2 000 000 kronor. Departementschefen har framhållit att, för vinnande av bästa möjliga skogsekonomiska effekt av anslagsproportionen, torde såväl den föreslagna medelsförstärkningen som en betydande del av anslaget i övrigt böra avdelas till stöd för skogliga åtgärder inom kustområdena och jämförbara bygder i de fyra nordliga länen, det vill säga inom områden som för närvarande inte nämnvärt beröres av bidragsgivningen från ifrågavarande anslag.

Inom lappmarken skulle sålunda bidragsgivningen blott bli 1 000 000 kronor, medan inom kustlandet och därmed jämförbara områden skulle avdelas likaledes 1 000 000 kronor. Förutom sedvanliga bidrag till vägar, återväxtåtgärder, skogsdikning m. m. skulle inom sistnämnda områden investeringsplaner upprättas och bör dessutom gälla, att bidrag allenast skulle utgå om skoglig samverkan mellan ett flertal skogsägare är organiserad inom berörda område. Enligt departementschefen bör denna samverkan åstadkommas under mindre tidskrävande former än som innefattas i nu gällande bestämmelser rörande bildande av skogsvårdsföreningar samt beträffande slutande av kontrakt m. m.

För vår del anser vi emellertid att den nuvarande medelsanvisningen för skogsvårdsområden inom lappmarken bör kvarstå oförändrad.